

DR. VARGA JÁNOS:

Az életszentség olyan egyszerű!

(SALGÓ TERÉZ ÉLETE)

BUDAPEST, 1944
KORDA R. T. KIADÁSA

Salgó Teréz
1915—1944.

AZ ÉLETSZENTSÉG OLYAN EGYSZERŰ!

(SALGÓ TERÉZ ÉLETE)

IRTA:
DR. VARGA JÁNOS

BUDAPEST, 1944
KORDA R. T. KIADÁSA

**Minden jog fenntartva. A fordítás joga is.
Tous les droits réservés.**

**Alázattal helyezzük e lapokat Szentséges Atyánknak,
Krisztus földi helytartójának lábához s kijelentjük, hogy mind-
azt, amit tartalmaznak, előre alávetjük a római Szentszék
ítéletének, melyhez gyermeki engedelmességgel és szeretettel
ragaszkodunk.**

**Nihil obstat. Josephus Hajós censor dioecesis. — Nr. 3046/1944.
Imprimatur. Alba Regiae, die 27. Oct. 1944. † Ludovicus episcopus.**

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepregy-u. 2.

Bevezetés

Ebben a füzetben magyar „Kis Teréz” lelki életét akarjuk röviden, egyszerűen ismertetni.

A Lisieuxi Szent és Salgó Teréz között talán csak az a lényeges különbség, hogy ez utóbbinak élete Kis Szent Teréz életénél is egyszerűbb. Viszont éppen ezért még a Lisieuxi Szent életénél is könnyebben követhető.

Salgó Terézt mindenki követheti, mert életében nincs semmi rendkívüli, kiváltságos; nincs semmi olyan, ami csak egyeseknek tulajdona lehet és nem mindenkié. Ő egészen egyszerű, olyan, mint „mindenki”. Sőt mint mondja, „egészen nyomorult”. Annak a kis önéletrajznak is, melyet lelkiatyja kívánságára írt, ezt a címet adja: „Egy egészen nyomorult lélek elindul, hogy megkeresse a jó Istent.”

Rövid kis életteleírásunk Salgó Teréz jegyzeteinek és lelkiatyja feljegyzéseinek alapján készült. Az előbbiek teljesen megbízhatók, őszinlék. Írójuk nem egyszer mondta: „Mindig kérem a jó Istent, hogy soha semmi olyat ne ír hassak és ne mond hassak, ami nem felel meg a valóságnak, — sőt még csak félre se érthessenek!” trásait pedig ezzel a jelmondattal szokta be-

vezetni: „Szűz Anyával a jó Istennek”; mintha csak azt akarná mondani, hogy a Szűz Anyával, a Jótanács Anyjával együtt írja őket s olyan őszintén beszél, mintha csak magának a jó Istennek mondaná el gondolatait. — A rávonatkozó feljegyzések szintén hitelt érdemelnek: hisz nyomban a vele való beszélgetés után, szinte szóról-szóra íródtak.

Célunk ezzel a kis életrajzzal az, hogy Salgó Terézben példaképet állítsunk olvasóink elé. A példa vonz. „Engem mindig a példa vonzott” — szokta maga Salgó Teréz is mondani. S az ő példája olyan, melyet éppen egyszerűsége miatt mindenki követhet.

E lapokat rábizzuk az isteni kegyelemre, a jó Isten majd gondoskodik róla, hogy jó kezekbe jussanak és Salgó Teréz egyszerű életének példáján sok szentünk legyen. Bizzunk abban, hogy így beteljesedik Salgó Teréz hő vágya: „Hadd terjedjen egyszer már az Isten országa is a lelkekben!” Azoknak a lelkekben, akik — mint Salgó Teréz is — „hálás szeretettel” akarják szeretni a jó Istent.

Székesfehérvár, 1944 október 15-én, Nagy Szent Teréz ünnepén.

I. FEJEZET

KÜLSŐ ÉLETKÖRÜLMÉNYEK

Salgó Teréz 1915 október 21-én született Komáromban, — „a világháborúnak egy szomorú őszi napján, amikor az emberi nyomorúság űzte önmagával véres küzdelmét” — mint maga írja. Szülei vallásos, jólelkű emberek; szerény anyagi körülmények között élnek. Hat gyermekük volt; Teréz a leányok között a legidősebb.

A család 1921. tavaszán Székesfehérvárra költözött. Teréz itt végezte tehát tanulmányait a Páli Szent Vincéről nevezett Szatmári Irgalmas Nővérek vezetése alatt álló elemi, majd később polgári iskolában. Az első szentáldozáshoz, mely minden gyermek életében bizonyos szempontból fordulópontot jelent, 1925-ben, tehát tizedik életévében járult.

A polgári iskola befejeztével rövidesen, 1933. őszén belépett a nevezett szerzetesrend székesfehérvári, majd pedig esztergomi zárdájába. Gyenge egészségi állapota miatt az orvos megtiltotta neki a további tanulást; a rendi előjárók azonban úgy látták jónak, hogy Teréz különbözeti vizsgát tegyen és az esztergomi gimnáziumba lépjen.

ziumban folytassa tanulmányait. Körülbelül egy év telt el így, amikor egyszerre váratlanul erős tüdővérzés fogta el őt s betegsége miatt távoznia kellett a rendből.

Ettőlfogva, vagyis 1935. karácsonyától Szekesfehérvárott, a szülői házban töltötte életét. Segített édesanyjának a háztartásban, majd pedig másokat helyettesített hosszabb-rövidebb időn keresztül, néha hónapokig is. Ezt mindig ingyen, szívességből tette.

Egészségi állapota ez idő alatt változó volt. Olykor annyira megerősödött, hogy azon gondolkodott, ne lépjen-e be újra a szerzetesrendbe? Sőt egy alkalommal újra fel is vették. Csakhogy ugyanazon a napon, mikor felvétele megérkezett Esztergomból, egész váratlanul újabb, az elsőnél is erősebb tüdővérzés fogta el. Így azután kedvenc tervéről végleg le kellett mondania.*

Igy teltek napjai változó egészségi állapotban, míg 1944. januárjában meghült s a meghülés lassan tüdőtuberkulózisba ment át. Betegségét olyan derűs, vidám lélekkel viselte, hogy legközelebbi hozzátartozói sem gondolták, milyen komoly a baj. Mikor észrevették, már késő volt. Így a beteg 1944 július 23-án, vasárnap reggel hirtelen meghalt. Az ő szavaival mondhatnánk: „A második világháborúnak egy szomorú nyári

* Ügylátszik, a jó Isten azt akarta, hogy mint világi éljen és haljon meg, hogy így mindenki számára, a világiak számára is példakép lehessen.

napján, mikor az emberi nyomorúság űzte önmagával az előzőnél is véresebb küzdelmét . . .”

Haláltusája csupán negyedórát tartott. Mire papot hívtak volna hozzá, már meghalt. Így az utolsó kenet szentségét sem vehette fel. Betegségében egyébként gyakran áldozott: halála előtt hosszabb időn keresztül hetenként kétszer-háromszor. Mivel lakásuk a belvárostól, illetve templomtól távol esett, napi szentáldozásra nem kínálkozott alkalom.

Temetése egészen egyszerű volt; olyan, mint „mindenkié”.

Sírhát fejfája jelzi a székesfehérvári Feltámadástemetőben (népiesen: Csutora-temető), — rajta a felirattal: „Salgó Teréz; élt 28 évet. † 1944.”

Csak a temetési szertartás alkalmával mondott beszédből csendült ki az egyszerű szavak mögé rejtett gondolat: szentet temettünk . . .

II. FEJEZET

JELLEMBELI ÉS LELKI ADOTTSÁGOK

Ami a külsőt illeti, Salgó Teréz megjele-
nése nemes és egyszerű volt. Olyan, mint ami-
lyent az ember Isten fogadott gyermekeitől elvár.
Arcáról értelmesség, derű, nyugalom és béke
sugárzott. Öltözete egyszerű, de ízléses, mond-
hatnánk csinos és mindenekfelett tiszta volt. Nem
tartozott az úgynevezett maradiak közé, más-
részt a divatot sem vitte túlzásba. A középutat
választotta. A tettetést nem szerette, ki nem áll-
hatta. „A természetes viselkedést szeretem, —
írja — másfélét nem bírok.” A külső híven tük-
rözte vissza nála a belsőt, a lelkiséget.

Kedélyvilágát illetőleg vidám, élénk, jó-
kedvű volt. Szerette, ha mások is így viselked-
tek. A tréfát is értette, csak arra vigyázott, hogy
senkit meg ne bántson vele. Mihelyt észrevette,
hogy a tréfálkozás másnak rosszul esik, azonnal
abbahagyta. Jókedélye még betegségében sem
hagyta el. Mikor a tuberkulózis miatt légzése
nehéz és zavart volt, azt mondotta: „Most zavaró
repülés van nálam.” Maga mesélte, hogy egy al-
kalommal, mikor valaki tévedésből vagy nyelv-
botlás miatt azt mondotta: „Láttam Szent István

rekamiéjét", ezzel a kérdéssel válaszolt: „Hát II. Lajos biciklijét, IV. Béla lovát, Mária Terézia selyemharisnyáját nem láttad?”

Minden kifogástalan szórakozásban szívesen vett részt, főleg olyankor, ha hívták és úgy gondolta, hogy másoknak rosszul esnék, ha kivonná magát belőle. „Táncolni hívtak, — beszél egy alkalommal — s azzal érveltek, hogy már nem vagyok beteg. Elfogadtam. Ezt más is megteszi. Bennem nincs semmi rendkívüli.” — Azonban hozzáteszi: „Éjfél előtt abbahagytam a táncot: húshagyókedd volt.” Máskor meg elújságolja: „Moziba mentem, hogy másnak örömet szerezzek vele. De ott is mindig Istennel voltam: oda is magammal vittem Őt. A szép tájak Rá emlékeztettek.” Ismét más alkalommal elmondja, hogy színdarab után este másokkal együtt neki is be kellett mennie egy sörözőbe. Nem térhetett ki a meghívás elől. Azonban megjegyzi: „Semmi helytelent nem tettem.” S még hozzáteszi: „Milyen üresség van ott!”

Az önfegyelmelésben, illetve önmegtagadásban sem volt túlzó. Az önmegtagadást nem magáért az önmegtagadásért gyakorolta. Nála a lemondás nem cél volt, hanem csak eszköz. Eszköz az istenszeretet számára. Ha az önmegtagadás nem vezette őt közelebb Istenhez, nem gyakorolta. „A szentek önmegtagadásból nem élvezték a virág illatát — mondja. Én ezt nem teszem. Élvezem illatát, szépségét, hogy általa Isten szépségére gondoljak.”

Mindenben szerette a rendet és tisztaságot. Mikor valakiről hallotta, hogy önmegtagadásból pecsétés ruhában jár, azt mondotta: „Az ilyen embereket nem szeretem; ez nem tartozik hozzá az életszentséghez!”

A munkától sem húzódozott. Betegsége éppen a miatt újult ki s haladt előre rohamosan egy alkalommal, hogy nagytakarításnál sokat segített és megerőltette magát. Kezén sokáig látszottak a munka nyomai. „Én nem vagyok kisaszony” — szólt kedvesen mosolyogva.

Találóan fejezte ki magát, mikor azt mondotta: „*Olyan az életem, mint a mai nap: délelőtt felhős, délután napsugaras.*”

Lelkinaplót nem vezetett, mert ezt nem mindenki teheti s ő nem akart semmi olyat, ami nem mindenki számára lehetséges. Olyan akart lenni, mint „mindenki”.

Ami lelki életét illeti, állítása szerint sohasem kapott rendkívüli kegyelmet Istentől. Egy ízben kedvesen mondta: „Milyen jó volt Lisieuxi Szent Teréznek! Neki szent nővérei voltak, akik oktatták s életszentségre vezették. Nekem ez nem adatott meg.”

Számtalanszor hangoztatta, hogy neki *semmi kiváltsága nincs*. Ő olyan, mint bárki más. Sőt „*egészen nyomorult*”. Irataiban — elsősorban önmagára vonatkoztatva — az Úr Jézus ajkára is ezeket a szavakat adja: „Aki egészen nyomorult, jöjjön hozzám!” Kérései közül — egy-két dolgot kivéve, mint amilyen például az életszentségre

való törekvés eredményes volta — a jó Isten úgyszólván egyet sem teljesített. Terveiből semmi sem valósult meg. Zárdába akart lépni: betegsége miatt le kellett mondania róla. Tanulmányait nem tudta befejezni. Komoly, állandó munkát betegsége miatt nem tudott vállalni, pedig nagyon szeretett volna. Éppen ezért nem egyszer mondta, hogy ő semmire sem jó, mert beteg. S ez nagyon fájt neki.

Életének legnagyobb része — egészen 25 éves koráig — lelki szempontból is ugyanolyan volt, mint a legtöbb emberé: közepes. „Akartam szeretni az Istent, — mondja — de sehogyan sem ment.”

Nemcsak maga nem vágyódott a rendkívüli után, hanem még másban sem szerette az ilyent. „*Haragszom a rendkívüli*re — mondotta; hadd szerethesse mindenki az Istent!” — „A látomásokat, stb. gyűlölöm. Akkor sem kellenének, ha Szent Mihály arkangyal kínálná fel őket, mert ezek nem mindenkinek valók. Pedig Isten a többi, a nyomorultakat is akarja és szereti: Ő mindenkit akar, nemcsak egyeseket!” Egy alkalommal védőszentjére, Nagy Szent Terézre terelődött a szó. „Szeretem Nagy Szent Terézt, — mondta — a látomásait azonban hagyjuk.” S kedvesen mosolygott hozzá.

Betegségével járó szenvedéseiről is azt állította, hogy nem lesz „sok” szenvedése, sem pedig „sötét éjszakái”. — „De nem is mosolygok a haláltusában, mint Szent Teréz tette. Úgy

teszek, mint „mindenki”. — Temetésével kapcsolatban határozottan tiltakozott ellene, hogy fehérben, ú. n. menyasszonyi ruhában temessék. Kérte, hogy hétköznapi ruhái közül talán a sötétkéket válasszák ki: azt, amelyben a legnagyobb áldozatot hozta Istennek. Kívánsága teljesedett . . .

Salgó Teréz tehát nem „kiváltságos”. Szíve a „nyomorultakhoz” vonta őt. — „Egy alkalommal templomban voltam, — meséli — a templom tele volt hívekkel . . . Ők is ugyanolyan nyomorultak, mint én — gondoltam. S úgy együtt éreztem velük!” . . .

III. FEJEZET

KERESI ISTENT

„Mindig vágytam Istent szeretni, de nem tudtam, hogyan kell!” — lehetett sokszor hallani Salgó Teréztől. Ez a vágy végigkísérte őt egész életén. Állandóan élt benne a tudat, hogy azért van a földön, hogy Istent megismerje, szeresse és a földi élet után Hozzá eljuthasson. Főleg súlyos betegségeiben foglalkoztatta őt állandóan az életszentség gondolata. *„Még jó sem voltam egy kicsit sem . . . és meghalok . . . Mit mondok a jó Istennek? . . . Láttam az élet nyomorúságát, hiúságát; csak Istent érdemes szeretni.”* Fájt neki, hogy életéből 25 év eltelt a nélkül, hogy eljutott volna Istenhez abban az értelemben, hogy szent életet élt volna. *„25 év!”* — sóhajtott fel gyakran fájdalmasan.

Miközben sokat tépelődött azon, miképen tudná Istent tökéletesen szeretni, imát készített magának, melyet naponta elimádkozott kb. másfél éven keresztül. Később ezt az imát eltépte, hogy meg ne találják. Lelkiatyja kérésére újra leírta emlékezetből. Idézzük szó szerinti, amit erre vonatkozólag jegyzeteiben találunk.

„1938-ban beteg voltam. Azt hittem, meg-

halok és nagyon bántott, hogy mit mondok majd a jó Istennek. Hiszen még szent sem lettem! És mindenkinek szentnek kell lennie. Ez a parancs. Legyetek tökéletesek! . . . Én nagyon szerettem volna teljesíteni ezt a parancsot, csak nem tudtam, hogyan. Megpróbáltam sok mindent, de keserűségemre nem mentem semmire. Szinte úgy látszott, nekem semilyen elgondolás sem jó. Sokat búsultam ezért. Egészen nyomorult vagyok, miért is vagyok tulajdonképen!? Mintha a jó Isten most az egyszer tévedett volna . . . Talán nem is kellett volna születnem!? Dehát vagyok — és akkor szentnek kell lennem!

És akkor bánatomban írtam egy imát a jó Istenhez, amit szakadozottra imádkoztam kb. másfél évig, azt hiszem, mindennap. Ettől reméltem, hogy a jó Isten majd csak tudtomra adja, miért is teremtett engem és mit kíván tőlem. Olyan keserves bizonytalanságban élni, céltalanul lézengeni és semmihez sem érteni.

Ez az ima kb. így hangzott: „Édes Jézusom, tudom, hogy itt vagy és várod szavamat. Mit mondjak Neked mást, mint hogy szeretlek. De ne engedd, hogy csak ajkammal mondjam, hanem add, hogy tettel is bizonyítsam ezt. Tudom, hogy egészen nyomorult vagyok, de Te azokat is hívod: Aki egészen nyomorult, jöjjön hozzám. Nézd, itt vagyok és kérek, adj értelmet életemnek. Azt mondod: Gyönyörűségem az emberek fiaival lennem. Add, hogy én is kívánságod szerint örömödre legyek. De mivel nyomorúságos vagyok

egészen és látod, semmihez sem értek, azért Rád bízom magam és kérek, távoztass el belőlem és körülöttem minden akadályt, amely visszatart abban, hogy szeresselek. Ne légy rám tekintettel és ne kímélj, ha természetem tiltakozik és szenved is a Te alakító munkád miatt! Csak arra kérek, *ne engedj meghalnom, míg szent nem lettem a Te akaratod szerint.* Kérek, ments meg ettől a kízó bizonytalanságtól és könyörülj rajtam! Hiszen Te parancsolod, hogy szentek legyünk. Bízom benned, Jézus szerető Szíve, hogy meghallgatsz engem. Szelíd és alázatos szívű Jézus, alakítsd szívemet a Te szíved szerint. Szeplőtelen Szűzanyám, taníts meg szent Fiad szeretetére. Amen."

"Ezt az egy kérésemet — most utólag tapasztalom — meghallgatja a jó Isten. Mindent eltávolított belőlem (az ént) és körülöttem (Isten elég egyedül) és most a jó Istennel vagyok és kívánságait teljesítem. És szent leszek. És mindenki szent lesz, aki akar, ha szintén a jó Istennel lesz és teljesíti minden kívánságát. Ez nem csoda, ez a legtermészetesebb dolog. Ha valakivel állandóan érintkezésben vagyok, hasonló leszek hozzá. Ha tehát a jó Istennel vagyok állandóan, természetesen Hozzá leszek hasonlóvá.

Ha a jó Isten semmiben sem hallgat meg, ebben az egy dologban biztosan meghallgat: hogy szent legyek, mert ez a jó Isten kívánsága, sőt parancsa. A jó Isten önmagát tenné nevetéssé, sőt nem is lenne Isten, ha saját kíván-

ságát, vágyát — ha mi őszintén kérjük — nem teljesítené! Köszönöm, Istenem, hogy ilyen végtelenül jó vagy.”

Nem csoda, hogy ilyen, szinte szívből jövő kérést teljesített az Isten! . . .

Egy alkalommal arra a kérdésre, mit szeret benne leginkább a jó Isten, azt felelte: az alázatosságot és azt, hogy *mindig kerestem a jó Istent*. Egy másik alkalommal viszont, mikor azt kérdezték tőle, miért szereti őt annyira a jó Isten, így válaszolt: „Mert *mindig Őt kerestem és megszánt.*”

Mikor végre megtalálta azt, akit egész életében keresett, könnyes szemmel sóhajtott: „Ha azt az *egy mondatot* előbb hallottam volna!” . . .

IV. FEJEZET

MEGTALÁLJA ISTENT

Mi volt az az egy mondat? — *„Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem.”* — Ez elég az életszentséghez! . . .

Mikor Salgó Teréz ezt az egy mondatot először hallotta, azonnal megérezte, hogy ennek az elvnek megvalósítása teszi őt szentté. S ettől kezdve igyekezett állandóan Istennel lenni s minden kívánságát teljesíteni. Ez a nap 1942 február 10-e volt. Mivel ez hozta meg életében azt a változást, mely után állandóan sóvárgott, szinte egyszersmindenkorra Istenhez „térítette” őt, azért nevezi ezt a dátumot *„megtérése napjának”*.

Ebben az egy mondatban minden benn van: az egész tökéletesség. „Úgy sajnálom a problémákat hajszólo lelkeket, akik szinte művészetet látnak az életszentségben és csak kínozzák magukat!” — Valamikor ő is sokat küszködött, szinte vergődött és nem találta az életszentség útját. Mikor azonban ezt az egy mondatot meghallotta, attól kezdve nyílegyenest emelkedett lelki élete az Istenhez. Ezért sajnált őszintén mindenkit, akiben jóakaratot, törekvést látott, de

aki nem találta meg az életszentségnek ezt az egyszerű formáját, mely után öntudatlanul is vágyódott.

a) *Kemény küzdelem.*

Először Salgó Teréznek is nehéz volt a jó Istenre gondolnia és minden kívánságát teljesítenie. *Erős akarat kellett hozzá!*

„Ha akarom szeretni a jó Istent, — mondja — nagyon kell akarnom. És ha nagyon akarom Őt szeretni, *igen nagyon kell akarnom!*”

Jóakarata elsősorban is abban nyilvánult, hogy azonnal munkába állott. — „Én nem akarok élni a holnapnak, a majdnak. Nem mondom: majd ilyen leszek; ki tudja, igaz lesz-e? *Én ma akarok; ennek van értelme!*”

Mikor már annyira jutott, hogy egyfolytában pár órát Istennel töltött, utána 10—15 perccel akaratlanul még mindig elszórakozott. De újra hozzáfogott. „Ezután 10 percnek sem szabad eltelnie a nélkül, hogy Istennel ne volnék!” — mondotta határozottan.

Főleg olyankor szórakozott el s gondolatvilága akkor tért el Istentől, amikor sok vendég volt náluk együtt s neki is bele kellett kapcsolódnia a társalgásba. De erre is megtalálta az orvosságot: „Ezután a másokkal való társalgás miatt sem fogok elszórakozni, mert Isten is ott lesz; tehát hármásban beszélgetünk s én állandóan Rá tekintek.”

Ennek a kemény lelki munkának, küzde-

lemnek és akarásnak volt a következménye, hogy lassan-lassan elmondhatta magáról: „Már csak 1—1 perc telik el néha a nélkül, hogy Istenre gondolnék. Összeszedtem magam!”

Jóakarataról tanúskodik az is, hogy minden kínálkozó eszközt felhasznált, hogy gondolatvilágát Istenre irányítsa. Egy alkalommal azt mondotta: „A természet, rádió stb. sem von el Istentől, hanem inkább Hozzá vezet. Mikor az egyik húgom megjegyezte, milyen szép ez a rádió-tánczene, azt válaszoltam: azért szép, mert Istentől van; Ő adta a zeneszerzőnek a szép dallamot.” Egy másik alkalommal ennek az óhajának adott kifejezést: „Mindenki Istent lássa a teremtményben, virágban, gyümölcsben. Még a lehulló őszi falevelet is meg kell csókolni, mert az is Isten alkotása, az is Rá emlékeztet.”

Mikor így hosszú, kemény munka után sikerült arra a pontra eljutnia, hogy figyelme szinte reggeltől estig állandóan Istenre irányult, még az éjszakát is szerette volna valamilyen módon Istennel tölteni. Mint mondta, megkérte a Szűzanyát, hogy amíg ő alszik, gondoljon helyette is a jó Istenre.

Salgó Teréz nemcsak gondolt a jó Istenre, hanem egyúttal minden kívánságát is azonnal teljesítette, mihelyt tudatára ébredt annak, hogy ezzel vagy azzal a cselekedettel örömet szerez Neki. „Ránézek a jó Istenre, azután összemosolygunk s teszem kívánságát.” A reggeli órákban, mikor szentmisét szoktak mondani, betegségében

is legalább lélekben jelen volt a szentmisén s arra gondolt, hogy az Úr Jézus — mint mindig — ma is vállalja az áldozatot. Ez a gondolat arra ösztönözte, hogy ő is ugyanazt tegye. Sokszor elmondotta: „Ha egészséges lennék, sokat dolgoznék s akkor is mindig Istennel lennék s minden kívánságát teljesíteném.”

„Az elmúlt két hét olyan volt, — mondja egy beszámoló alkalmával — mintha virágos réten jártam volna. Minden virágot leszedtem Istennek. Nem akartam erőltetni a dolgot: ahol nem volt rózsza, ott azt adtam, ami volt: ibolyát, jácintot . . . S ha ezt sem adhattam, legalább megcsímogattam őket, mint a jó Isten kedvenceit.”

Számtalanszor elismételte beszélgetései alkalmával ezt a mondatot: „Ezen a héten semmit sem tagadtam meg a jó Istentől.”

Mivel mindig többet gondolt Istenre s minden kívánságát teljesítette, lassankint kevesbedett azoknak a lehetőségeknek is a száma, amelyeket szórakozottságból nem használt fel, hogy velük örömet szerezzen Istennek. Tudatosan pedig — mint már mondtuk — a jó Istennek egyetlen kívánságát sem tagadta meg.

Neki is áldozatába került, hogy állandóan Istenre gondoljon és minden kívánságát teljesítse, de szívesen tette. Annyira szívesen, hogy boldogan mondom: „Pazarul könnyű a jó Istent szeretni, szentnek lenni! Csak Vele kell lenni s minden kívánságát teljesíteni.”

Aki minden erejével törekszik arra, hogy

Isten jelenlétében éljen s neki örömet szerezzen, lassan annyira beleéli magát ebbe a lelkivilágba, hogy szinte természetévé válik. — „Istenben ébredek — mondja — s mindig Vele vagyok. Látom kívánságait s teljesítem őket. Ez lassan belerögződik az emberbe.”

Salgó Teréz élete vége felé úgyszólván állandóan Isten jelenlétében élt. Azt mondotta, hogy olyan napokon, amikor a külső körülmények nagyon befolyásolják és gondolatvilágát elvonják Istentől, legfeljebb 10 perc lehet azoknak az időközöknek összessége, melyet nem a jó Istennel való egyesülésben tölt el.

Mint mindenkinél, nála is előfordult, hogy a rosszrahajló természet a jó belátás ellen küzdött. De nem engedett neki: nála a jó belátás győzte le mindig a természetet. Ezt a küzdelmet és győzelmet így írja le:

„Ha az ember az értelem dolgában annyira jut, hogy a jó Isten elgondolásait minden téren helyesnek tartja, akkor otthon van Istennél. Innen van az, hogy ha én a jó Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem, szinte alig találok ellenkezésre. Mert ha a természet egy-egy pillanatra lázadozni is kezd, az értelem azonnal megérteti vele a helyes álláspontot: hogy a természet alá van vetve Isten elgondolásának és be kell látnia, hogy a jó Isten gondolatai fenségesek és a természetnek igennel, köszönettel és hálásan meg kell hajolnia Isten akarata előtt. S a természet ezt el is fogadja.

Én azt hozom fel példának, amit tapasztalok. Kicsit súlyosabban beleestem a tbc.-be: állandó magas láz, fullasztó köhögés, erős fejfájás. Az én szenvedéstől irtózó természetemmel ellentétben mosolyogva, a természet minden tiltakozása nélkül tudtam ezt elviselni. Jól éreztem magam a jó Istennel és tapasztaltam az Ő szenvedéseit bennem, értünk, és ez szeretettel töltött el Isten iránt s örültem, hogy én most az Ő kívánságát teljesíthetem. Egyik este 38·8° lázzal feküdtem és a jobblábam tüzelni kezdett a forróságtól s térdben piros folt keletkezett. És az a gondolatom jött: elfogadnád-e, ha csont-tbc. keletkeznék ott? S akkor a jó Istenre gondoltam, kire hagyatkozni teljes biztonság — és a Szűzanyára mint édesanyára — és béke szállt rám. Aki ilyen és ennyi szeretettel van körülvéve, mitől féljen? Ha a jó Isten kívánságait teszem, Ő a legjobbat akarja nekem. És ha a Szűzanya gondoskodik rólam s velem van, akkor lenézek minden szenvedést. És szent gondtalansággal merültem bele a Szűzanya és a jó Isten biztonságába. Még két este rémítgetett a csont-tbc., de nyugodt voltam s békém zavartalan volt. Pár évvel ezelőtt talán kétségbe estem voltam ilyen esetben.

Ebből is örömmel tapasztalom, mennyire figyelmes a jó Isten és nem próbál meg senkit erején felül. Hát ne hagyatkozzam Rá teljesen? Egy kis bizalompróba volt, de a jó Istennel és általa szerencsésen kerültem ki belőle bizalomtöbblettel."

Azt is leírja, miként valósítja meg azonnal, amiről azt gondolja, hogy általa örömet szerez a jó Istennek.

„Ha önzetlenül szeretek, akkor tudok vállalni minden áldozatot. Nem válogatok az áldozatok nagyságában, nem okoskodom, nem mérlegelek. Ha minden körülmény úgy adódik, hogy látom, áldozatot kíván tőlem az Isten, nem gondolkodom, hanem azonnal kimondom az ígért és a hálás köszönetet.

Régen nem tettem ezt, hanem búsultam, ha áldozathozatalról volt szó. Mérlegeltem, hogy milyen rossz, kellemetlen stb. Ha meg is tettem, ha nem is tiltakoztam, mégis búsultam, mert a magam szenvedését láttam csak és nem a jó Istenre gondoltam, aki örül az áldozatnak. Ezért gondoltam az istenszeretetet gyötrelmesnek. Így nem a jó Istent, hanem magamat szerettem. Önző szeretet volt! Önmagunk szeretete gyötrelmes. Ezért nem tudtam megtanulni az istenszeretetet. Önző voltam, félttem a szenvedéstől, többé-kevésbé önmagamot is néztem s így nem találtam meg, nem láttam tisztán a jó Istent. Most nem mérlegelek, nem okoskodom, sőt nem is gondolkodom, hanem ha tudom, hogy a jó Isten kívánsága ez, gondolkodás nélkül megteszem s csak Istenre gondolok, aki örül az áldozatnak.”

Még egy idézetet hozunk arra vonatkozólag, milyen erős akaratába került Salgó Teréznek, míg eljutott odáig, hogy állandóan Istennel legyen és minden kívánságát teljesítse.

„Ha arra gondolok, hogy velem az Isten és ha tudom, ki Ő velem szemben is . . . akkor úgy viselkedem gondolataimban, szavaimban, cselekedeteimben, ahogy előtte kedves. Ha pedig ezt teszem, akkor rám is áll az evangéliumi mondat értelme: „Nem tehet a Fiú magától semmit, hanem csak azt, amit az Atyától lát és én mindenkor azt cselekszem, ami előtte kedves.” Tehát ha a jó Isten itt van és az Ő kívánságait teszem, akkor azt teszem, amit a jó Isten tenne. Tehát így az Ő cselekedetei, gondolatai ezek. Tehát isteni gondolatok, cselekedetek az én személyemben. Így van értelme azután ennek az isteni gondolatnak: „Istenek vagytok.” Így hullanak le rólam egymásután a bűnök, hibák rablancái, ha minél inkább igyekszem *teljes akarat*tal Vele lenni, várni és tenni, mit kíván tőlem. Így ennek arányában nő a készségem az isteni gondolatok átértésére és véghezvitelére . . .

Nehéz a jó Istenre gondolni állandóan? Nem . . . (Igaz, hogy néha elszórakozom vagy olyan munkát végzek, mely figyelmet igényel. Akkor az első esetben visszatérek a jó Istenhez, mielőtt észreveszem, hogy elszórakoztam; az utóbbi esetben pedig felajánlom Neki munkámat és jelenlétében végzem.) Istenre gondolni azért könnyű, mert nagyban, sőt egészben hozzásegít a körülöttem levő természet, az emberek művei. Mindenben, bennem, körülöttem a jó Istent látom, csodálom, tisztetem. Önmagamban (pl. ha szenvedek stb., stb.) nem bántom meg Őt és minden-

kivel szemben tiszteletteljes magatartást tanúsítok. Miért? Becsüljétek meg magatokban és másban az Istent! Legyen valaki bármilyen ellenszenves, rossz, hibákkal, bűnökkel tele, én tisztellem benne az Istent. Mindenki van a jó Istennek célja. Mindenki egy külön kis világ, aki a jó Isten titkait hordja magában és nem tudhatom, milyen terve van vele Istennek. Az Isten mindenkit szeret: ne bántsam meg Őt azzal, hogy leszólok azt, akit szeret. Ezért kell mindenkit szeretnünk, mert Isten is szeret mindenkit. Ha a jó Istennel vagyok, ezt mindinkább megértem. Én is rossz voltam sokszor . . . ezért ne búsuljon senki, a jó Isten irgalmas. És annak is, aki talán estefelé hallotta csak meg a jó Isten hívását, annak is annyi talentumot fizet, mint aki reggel munkába állt. Minél bensőbb a jó Istennel való együttlétem, annál több szeretetet kapok és következőkép adok Istennek. Ez nincs időhöz kötve! Milyen jószágos a mi Istenünk! Tehát a felebarátomban a jó Istent látom . . . és így szeretem.

A jó Istenre gondolni könnyű; látom és csodálom Őt műveiben. Az emberek műveiben. Hallok zenét, dalt, éneket: a jó Istennel vagyok, így önkénytelenül is a jó Istent hallgatom benne. Hogyan? Ő adja a tehetséget, a hangot, a hallást. A jó Isten, az egyedül igazi művész közli művészetének parányi visszfényét teremtményeivel. Mi azt mondjuk: tehetség! És csodáljuk az embert. Én azt mondom: Istenem! És csodálkozom: ki vagy Te, ha már ez is gyönyörűséggel

tölt el?! . . . Azután körülnézek. Mindenütt a jó Isten munkáját látom, ha a teremtmények által közvetve is. Pl. a rádió, villany, telefon, asztal, függöny, papír, óra, ruha, mozi, repülőgép, autó, dómok, paloták stb., stb. mind a jó Istent juttatják eszembe. Mindent Ő ad nekünk, hogy használjuk. És szinte önkénytelenül is szeretetre gyulladok iránta. Isten és Isten mindenütt! Csak meg kell látnunk, csak Vele kell lennünk és teljesítenünk kell kívánságait! Ez mindennek a kulcsa: hogy lássam Őt mindenben, mindenütt. És így szeretem Istent Istenben. És mindenben más tulajdonságát csodálom: hatalmát, jóságát, gondosságát, szeretetét, irgalmát stb., stb. Hát nem szeretet az Isten?! — Ha Vele vagyok és körülnézek a természetben, szinte muzsikál a lelkem. Havas hegyek, tájak, erdők, melyekben őzikék, színes, dalos madarak élnek. Tenger, Balaton. De nem is kell messzire mennem, csak körülnézek és feltekintek az égre. Csillagok milliárdjai . . . — Istenem! . . . Nem is lehet többet szólni és önkénytelenül is vágyom fel . . . Vagy nappal az a kékség a habos felhőkkel . . . Körülöttem fák, virágok. Lehajolok egyikhez és megcsókolom és bámulom benne az Istent. Eszembe jut: ezek közül egy is jobban fel van öltözve szépségben, gazdagságban, mint Salamon volt összes dicsőségében. Nem is tudom, mit csodáljak: szépséget-e vagy finom művészetet? Megsimogatom a fák levelét. (Nem is illik lépni ok nélkül levelet, virágot; így is szeretem, tisztelem a jó

Istent a természetben, műveiben. Az nincs a jó Istennel igazán, aki ezt teszi.) A nyitott ablakon befúj az őszi szél egy levélkét: felveszem, nézem . . . és kész az elmélkedés. És megcsókolom és . . . hagyom a szélnek, fújja tovább . . . Még a kis nyuszi fejét is úgy simogatom meg, hogy a jó Isten érezze szeretetemet. Szeretek . . . Hát lehet a jó Istent megbántani? Itt a jó Isten bennem, velem, körülöttem mindenben. Hát még az Eucharishtiában, a szentmisében! Mint áldozat értem! . . . Szeretlek . . . ezt hallgatom a csendben . . . ezt suttogja körülöttem mindenben: az emberek alkotásaiban, zenében, énekben, dalban, művészetben stb., stb.; ezt a természet minden megnyilvánulásában: virágokban, színekben, illatokban, madarak dalában, az évszakok csodálatos változatosságában. És ezt suttogja viszont az én lelkem, szívem is?! Ha Vele vagyok és az Ő kívánságait teljesítem . . . akkor meghallom lelkemben a választ: szeretlek . . . és ezért a harmóniáért, összhangért teremtett engem, mindenkit . . . és körülöttem mindent, mindent; hogy belőle rájöjjek, megérezzem szívének dobbanását és így szabadakarattal szeressem; hogy megismerjem, megértsem, mit jelent Ő nekem. Mit jelent a megtestesülése, szuevedése, halála . . . Mit jelent az Eucharisztia . . . Hogy megértsem, hogy mindenkit szeret! „Nem jöhet senki sem hozzám, hacsak Atyám nem vonzza őt.” — „Ha pedig felemeltetem a földről, mindeneket magamhoz vonzok.” Tehát mindenkit akar!

A jó Isten akarja, hogy lássuk és ismerjük meg Őt mindenben és így szeretetre gyulladva Iránta adjunk Neki dicsőséget, hálát . . . Jézus szentséges Szíve meg akarja alapítani végre országát a földön. Hisz már lassan kétezer éve vár rá! . . . Ez pedig a béke, öröm a Szentlélekben. Akarja, hogy mindenki dicsőítse Őt, a kicsi, nagy egyaránt, mert mindenkit szeret és várja a szeretetet mindenkitől. Ezért akarja, hogy Vele legyünk, lássuk, ismerjük meg mindenben, körülöttünk, bennünk és — teljesítve kívánságait — szeressük Őt. Legyünk szentek . . . Akarja, hogy mindenki szent legyen . . . Így velünk lesz az Isten, a béke, öröm Istene . . . Jöjjön el a Te országod! . . .

Uram, köszönöm, hogy hívtál . . . hogy megparancsoltad, hogy Hozzád hasonlítsak. Köszönöm, hogy kinyilatkoztatod Magad az egészen nyomorultaknak (a tucatembereknek), jelezve, ha valaki szeret engem, én is szeretni fogom Őt és kijelentem neki magamat és meghívom társaságomba. A jó Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem. Ennek az egyszerű mondatnak élése a kijelentés, mely mindenkinek szól és mindenkit szentté tesz! . . ."

b) *Győzelem!* . . .

Fentebb leírtuk azt a kemény akarást és küzdelmet, melyet Salgó Teréznek meg kellett vívnia önmagával, hogy keresztülvigye és minden-

ben megvalósítsa elvét: Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem.

Abban az idézetben, melyben Salgó Teréz az önmagával vívott *küzdelmét* leírja, egyben már a *győzelem* jelei is mutatkoznak.

Hozunk tőle kifejezetten arra vonatkozólag is idézetet, *mikép alakította át jellemét* ennek a mondatnak következetes átélése: Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem.

„Elég, ha a jó Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem. Ez való nekem! Ez és semmi más! Hát nézz ide, egészen nyomorult, langyos, tucatember: akarsz-e szent lenni? És megpróbáltam és . . . kezdtem egészen új világban élni. A varázslat megszűnt, csak rossz álom volt ez a 25 év. És el kellett csodálkoznom: Istenem, hát Te ilyen vagy?!

A jó Istennel voltam és ha türelmetlen, haragos akartam lenni: itt a jó Isten, lát; akarja, várja, hogy szeressem: és azonnal kedves lettem. Sértést sértéssel akartam viszonzni: eszembe jutott, hogy itt a jó Isten: ránézek és megbocsátok. Itt a jó Isten, vár, akar valamit s kitalálom, figyelmes kezdek lenni, felfigyelek a jó Istenre: ki vagy? Nézem Őt és látom, egészen egyszerű Őt szeretni. És apróbb győzelmeim vannak magam felett. A jó Isten itt van és vár szeretetet és én adok — apró áldozatot. A jó Istennel vagyok: kér egy kis kényelmet, adok az enyémből; Vele vagyok és felveszek egy képet, folyóiratot: a jó Isten néz, leteszem, majd holnap nézem meg.

Szívességre kérnek, lusta vagyok: a jó Isten itt van velem és vár valamit tőlem: szívességet — és azonnal megyek. Beszélgetni szeretnének, én unom és kivonhatnám magam belőle: a jó Istennel vagyok, Ő néz rám, beszélgetni akar és én beszélgetek szívesen. Fájt a fogam napokon keresztül, vehetnék be valamit: de a jó Isten velem van, neki is fájt sok minden — és néz, vár: hogy neki ne fájjon, én vállalom. És Ő hála . . . Kényelmesen fekszem, s a jó Isten néz, vár . . . neki nincs, hová fejét lehajtsa — és adok neki helyet: vállalom a kevésbé kényelmet. Olvasok jó könyvet, regényt: a jó Istennel vagyok: szeret, kér, vár: ránézek, leteszem: majd pár nap múlva olvasom tovább — vagy soha. És Ő enged Magából olvasni . . . Most nem teszem azt, amit én akarok, hanem amit a jó Isten akar, kíván, szeretne. És nézem Őt és megértek mindent, mindent . . .

Mit nekem szenvedés stb.: én Istennel vagyok, Övé vagyok, azt teszi velem, ami legjobb. Vele vagyok és minden kívánságát teljesítem; ez bűvös szó az egészen nyomorultnak: nekem. Igen, ez az, hogy: „Aki egészen nyomorult, jöjjön hozzám” — mondja a jó Isten. Hozzám és senki máshoz. — Aki egészen nyomorult, annak Tehozzád kell mennie és Téged nézni, nézni, Velelenni mindig. Istenre hagyni; amit Ő akar, szeretne, kívánna megtenni. Ezért nem megyek én a szentekhez: nem értem őket. Én egészen nyomorult vagyok, nekem egyenest Te-

hozzád kell mennem és kiolvasni arcodból a Te kívánságodat, óhajodat, és te megmondod. Mert az egészen nyomorultakat Te tanítod, jó Istenem. Nincs akaratom, vágyam, kívánságom: én nem kérek semmit, csak kegyelmet, szeretetet. Milyen boldogság egészen nyomorultnak lenni, mert nyomorúságom jogán egészen Hozzá mehetek. A jó Istennel vagyok és minden kívánságát, óhaját, akaratát örömmel teljesítem . . . Ebben minden benne van, ami egy ember életét kitöltheti tartalommal. Egészen! Tehát *benne van az egész, a teljes tökéletesség!* Maga az Isten! És ha Istenben vagyok, akkor már itthon vagyok! Isten bennem — én Istenben! Ez minden . . . Ez az én elmélkedésem, imám; ebből olvasom, tanulom a jó Isten arcát . . . ez az én lelki könyvem. A jó Istennel vagyok . . . És Tőle, egyenest Tőle tanulom a buzgóságot, lemondást, áldozatot, vágyat, — Tőle tanulom a szenvedés értelmét, a jóságot, megértést, embertársamban a jó Isten képmását látni, a szeretetet, megbocsátást, részvétet, hálát, megnyugvást; ebből következik, hogy a természet szépségeiben, virágaiban kezet csókolok a jó Istennek; ezért szeretnék kiáltani néha az Eucharisztia előtt: itt az Isten! Ez az „új ének“, melyet énekelnem kell nekem, az egészen nyomorultnak is. A jó Isten arcán keresztül nézni, gondolkodni, tenni . . . A jó Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem . . . és akkor minden tettemre azt mondhatom: köszönöm, jó Istenem . . . így jól van.”

Ilyenné alakít egészen egyszerű életet is ez az egyetlen mondat: „*Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem.*”

Ez az elv a szórakozás, pihenés, vidámság óráit is kedvessé, Istennek tetszővé varázsolja.

„Istennel vagyok és teljesítem kívánságait. — És mit kíván? Szinte semmiségeket. Hogy Vele legyek, rá gondoljak és apró, önkéntes áldozatokat hozzak Érte.

Ha olyan munkát végzek, hogy arra kell figyelnem vagy beszélgetek, társaságban vagyok, esetleg táncolok, akkor pedig arra gondolok, hogy itt a jó Isten és nem lesznek nyugtalan perceim, hogy helytelenül viselkedtem vagy mást leszóltam. Akkor eltalálom a hangot, mert Vele vagyok és az Ő kívánságait teljesítem. Tehát a jó Isten társalog bennem, sőt táncol, és így lassan — sőt nem is lassan, hanem ha én is nagyon akarom, hamar — Isten-arcom lesz . . .

Meg kell vetnem a szép zenét, a jó mozit stb.? Nem; én mindent szeretek, amit a jó Isten szeret, teremtett. Úgy, ahogyan Ő elgondolta. Vele vagyok! A zenében is Őt élvezem, tulajdonképpen Ő komponálta, nem Paganini, nem Lehár, nem Strauss, nem Mozart és én csak csodálom az emberben a jó Istent. Az Ő képmása, az Ő teremtménye, az Ő gondolatai, melódiái, dalai hangzanak így a fülemben és megőlelem örömömben a jó Istent! Gyönyörűséges vagy, Istenem! A mozi? Eljön velem a moziba is . . . Képek, tájak, emberek a világ minden részéről . . .

események vonulnak el szemem előtt: bánat, öröm . . . — Látod, ezeket mind én teremtettem, én szőttem bele az örömbé — a bánatot. — És megköszönöm Neki. Ha bűnös dolgot látok, helytelent, akkor átölelem a jó Istent és kérem, könyörüljön rajtunk, hiszen egészen nyomorultak vagyunk. Vagy csak nézem és nézem Őt. (Csak jó mozit nézek meg és nem minden héten.)

Aki a világban marad, annak táncolni is szabad. Hiszen a jó Isten szereti a jókedvet és ha a jó Istennel vagyok, akkor kedves előtte ez is. Le kell talán mondanom mindenről és ájtatos, lesütött szemmel járni a világban? Mindenki a társadalmi hovatartozása szerint csinos is lehet, de úgy, hogy az a jó Isten ízlését ne sértse. Ő elég színt, bájt adott az arcnak; a mesterséges túlzás komikus és sértő is. Hát nem elég úgy, ahogyan a jó Isten teremtett minket? Elég, jó Istenem . . . Ha én a minden szépség Forrását tudhatom magaménak, én is szép leszek. A jó Isten a szépet szereti. Ha én Vele vagyok és kívánságait teszem mindig, akkor nem szükséges a kozmetika. Mert szép vagyok. Mi szép? A mindig jóindulatú, kedves, figyelmes, senkit sem bántó, mindenkivel szeretettel beszélő, megelégedett, szenvedésben is türelmes stb. ember. Ez leszek, vagyok, ha a jó Istennel vagyok. Egy dolog tesz rúttá: a bűn. A büntudat az, mely öl, mely elűzi a békét, a derűt. Nekem békém van, derűm. A jó Istennel vagyok és minden

kívánságát teljesítem. Szeretném kiáltani: ez minden!"

Beszélgetései alkalmával is elmondja, mi képen hat rá az Isten jelenlétének tudata. — „Ha Isten jelenlétében vagyok, nem lehetek mérges.” — „Betegségemben soha nem unatkozom, mert mindig a jó Istennel vagyok (csak akkor unatkozom egy kicsit, ha látogatóval kell beszélnem). Most már nem szörnyű a betegség, mert a jó Isten szenved bennem.” — „Isten mindenkít elvett tőlem: most egyedül Őt szeretem. Nem ragaszkodom senkihez és semmihez rajta kívül. Bármim van, odaadom, ha kéri; legalább eggyel kevesebb kölönc köt le.” — „Isten elég egyedül. Ezért ma nem is szaladgálok mindenhová, mint régen. Odahaza örülnek neki; azt mondják, ha pihenek, meggyógyulok.” — „Nem kérek Istentől semmit, legyen, amit Ő akar. Nem kérek sem egészséget, sem betegséget, sem örömet, sem szenvedést . . . Nem kérek Istentől semmit; amit akar, szeretettel fogadom . . . Eddig félttem a jövőtől, betegségtől, most mindegy. Amit Isten akar. Én csak szeretem Őt mindig, minden körülmény közt. Ez a hivatásom. A tbc.? Ma már mindegy . . . Nem imádkozom senkihez sem gyógyulásért. Legyen, ahogy Isten akarja. S ha Isten úgy akarná, szívesen szenvednék még 30 évig . . .” — „Az életszentség fokát is a jó Istenre bízom. Ha Ő azt akarja, hogy kicsit győzzek, így jó. Ha azt akarja, hogy nagyon győzzek, akkor úgy jó.”

Az elvnek hatása addig mutatkozik nála is, míg maga az elv érvényesül. Erre vonatkozólag mondja: „Ha nem gondolok Istenre, már nem Ő beszél belőlem. (Ézért mondok ilyenkor „ostobaságokat“).”

Mint mondja, naponta körülbelül tíz-tizenöt alkalommal fedez fel olyan alkalmat, amivel — meggyőződése szerint — a jó Istennek örömet szerezhet. „Körülbelül tízszer teszek naponta kifejezetten olyan valamit, ami Istennek kedves. Pl. képeslapot egy-két nappal később nézek meg; rendet teszek; senkit nem szidok meg, ha . . .; engedem, hogy a mama tömjön; másokra ráhagyom, mi hogyan jó; kényelmetlen fekvés stb.”

Gyakorlat teszi a mestert lelki téren is. „Ezen a héten ismét semmit sem tagadtam meg a jó Istentől. Mindig több alkalmat fedezek fel, amivel Neki örömet szerezhetek.” S ismét: „Naponta átlag kb. 10—15-ször, illetve „sokszor” igyekszem Neki örömet szerezni. De csak olyan csekélységekkel. (Pl. két napig nem iszom, hogy érezzem, milyen szomjúság gyötörte Krisztust a keresztfán, mikor epével, ecettel itatták, — s milyen szomjúság gyötörte Őt a lelkek után.) Sok dolgot már úgy megszoktam, hogy nem is nehéz, nem is áldozat.”

„Nekem minden jó, semmi sem rossz, mert mindent elfogadok Isten kezéből: a köhögést, fuldoklást, halált.” Mindent engedett magával tenni, olyat is, ami egészségi szempontból hát-

rányos volt számára; csak akkor tett kivételt ez alól a szabály alól, ha az ellenkezőjére kifejezett parancsot kapott.

Mivel mindig azt tette, ami a jó Istennek kedves, könnyen megértjük következő szavait: „Boldog vagyok, mert minden kívánságom teljesül.” Arra a kérdésre, hogyan lehetséges ez, ugyanis azt válaszolta: „Úgy, hogy mindig az a kívánságom, ami a jó Istené s az mindig teljesül!” — „Nekem nincs akaratom” — szokta mondani.

Annyira szeretem Istent, hogy jobban nem is lehet: minden kívánságát teljesítem” — mondotta egy alkalommal. Máskor pedig könnyes szemmel sóhajtott: „Csak rövid ideig szerettem Istent!” . . . De arra a megjegyzésre, ha rövid ideig is, de nagyon szerette Őt, azt válaszolta: „Jobban már nem lehet.”

Lelkiatyja egyszer feltette neki a kérdést: Mennyiért bántaná meg tudatosan Istent? — „Belehalnék!” — hangzott a válasz.

Aki a lelki életben eljutott odáig, hogy őszintén mondhatja magáról, jobban már nem szeretheti Istent, mert minden kívánságát teljesíti s hogy belehalna, ha tudatosan megbántaná Őt, az célt ért. Elérte életének célját: győzött. Így következett Salgó Teréz életében is a küzdelem után a győzelem.

V. FEJEZET

NEM JÓLESŐ ÉRZELMEK MIATT SZERETI ISTENT

„Az érzélem — azt hiszem — nem az én területem” — írja jegyzeteiben. Ez a mondat annyira kifejező, hogy nyugodtan vehetjük alapnak jelen fejezetünk számára.

Salgó Teréz nem volt az érzelmek embere. Lelki életét nem érzelmekre építette. Tudta, hogy jócselekedeteivel örömet szerez Istennek s következőképpen mindig azt tette, amiről úgy vélte, hogy Istennek kedves. Úgy szokta mondani, hogy „hittel” szereti Istent. Nem azért, mintha jóleső érzelmei lennének, hanem azért, mert tudta, elhitte, meg volt róla győződve, hogy örömet szerez Istennek a jócselekedetek által. Az érzélem valóban nem az ő területe volt. Egy-két ritka esetet kivéve, egész életén keresztül mindig csak „hittel” szerette Istent. Érzélem szempontjából szinte egészen hidegen. „Nem érzélemmel: hitből, tisztán hitből szeretem Istent. Nekem semmi „jó érzésem” nincs.”

„Összeszámolhatom az egyik kezemen, hány-szor volt jó nekem az istenszeretet” — írja jegyzeteiben. Majd pedig megjegyzi: „Ha érzelmekre

építenék, hitetlen lennék." Másik helyen meg így ír: „Ha az istenszeretet érzelmen épülne fel, akkor én elkárhoznék. Én egyszerűen *kényszerilem magam rá.*”

„Én hitből éltem teljesen, érzéseim nem voltak soha, csak békét élveztem néha; de azt hiszem, ez elég. — Nekem elég volt.” „Ismét hittel szerettem a jó Istent, mint mindig — mondotta egy alkalommal. — Nekem sohasem volt öröm a lelki élet, csak békét adott.”

Nagyon jó meglátással állítja egymásmellé az igazi szeretetet és az érzelmet s rámutat arra, miben áll az istenszeretet s mennyire nem szükséges hozzá érzélem, sőt helytelenül cselekszik az, aki érzelmekre építi lelki életét. „Az istenszeretet erő és akarat, mely bizonyos fölényt vív ki a test felett; az érzélem nem szükséges, járuléka csupán, melyre építeni kártyavár.”

Érthető, hogy így nem öröm, hanem állandó kemény küzdelem a lelki élet. Bizonyos szempontból nehéz. „Hitből szerettem Istent — mondja. — Sokszor nehéz Őt szeretni, nemcsak hogy nem édesség, hanem szinte rossz.” Egy másik alkalommal ugyanezt a gondolatot így fejezi ki: „Ez a hét nagyon nehéz volt. Csak akarat, hittel szerettem a jó Istent. Mintha nem is lenne, annyira nem érzem.”

Áldozatába kerül, mikor mindjárt a nap kezdetén arra gondol, hogy a nap folyamán sohasem teheti majd azt, ami kedvére lenne, hanem mindig azt kell tennie, ami az Istennek

kedves. Azért nehéz, azért áldozat ez, mert jócselekedeteiben semmi örömet, jóleső érzelmet nem talál. — „Ha reggel felébredek s arra gondolok: ma sohasem teszem, amit én szeretnék, hanem mindig azt, amit a jó Isten szeret — úgy fáj, olyan nehéz!” — Megjegyzi azonban: „Különleg azért vidám vagyok.”

Mivel lelki életét nem érzelmekre építi, töretlenül halad Isten felé; elhatározásaiban, jócselekedeteiben hullámmás vagy ingadozás nem észlelhető. — Valakivel kapcsolatban megjegyezte, hogy az illető hol örömtől áradozik, hol pedig lehangolt s hozzátette: „Én sohasem teszem ezt; én mindig egyformán cselekszem, mert nem érzelemre, hanem akaratra építek.”

A szentáldozás sem okoz neki érezhető örömet. Mikor betegsége idején áldozott, érzelmileg akkor is mindig közömbös volt neki a szentáldozás, csak „hittel” vágyódott utána. Egy alkalommal, mikor csak későn juthatott hozzá s láz és szomjúság gyötörte, hozzá még forró nyári napsütés volt, megjegyezte: „Érzelmileg most jobb lenne egy pohár friss víz, mint a szentáldozás, de értelmileg eszembe sem jut ilyesmi!”

„A szeretet mértéke — a tett” — írja. Nála az istenszeretet valóban cselekedetekben, áldozatokban, állandó, hűséges kitartásban nyilvánult, nem pedig érzelmekben. Számára a szeretet mértéke valóban a cselekedet volt.

VL FEJEZET

ILYEN LELKI ÉLETET MINDENKI ÉLHET

Salgó Teréz nem vágyódott semmi után sem, amit nem mindenki nyerhet el, hanem csak egyesek. Ha nem lehetne mindenki szent, akkor ő sem törekedett volna életszentségre. Nem akart olyan lelki életet élni, amely csak egyesek számára lehetséges. Mindíg azt szerette, amit mindenki elnyerhet. S mivel megértette és tapasztalta, hogy ilyen közkincs a legnagyobb érték, az életszentség is, ezért és ettől fogva törekedett komolyan az életszentségre.

Sokszor idézte az Úr Jézus szavait: „Legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.” Mint mondotta, ezek a szavak *mindenkinek* szólnak. Az Úr Jézus tehát nemcsak egyeseket hív az életszentségre, hanem mindenkit. Annyira hív mindenkit, hogy egyszerűen *megparancsolja mindenkinek*, hogy tökéletes legyen, amint a mennyei Atya tökéletes. Másszóval: mindenki számára megparancsolja, hogy törekedjék a lehető legnagyobb tökéletességre, ami ezen a földön elnyerhető: az életszentségre.

Salgó Teréz mint maga mondja, azért akar

szent lenni, mert az életszentség mindenkinek való: a nyomorultaknak is. „Jöjjetek hozzám mindnyájan . . .” „Kis Terézke hódított — mondja — én is hódítani akarok — a nyomorultak közt!” S szeme könnyes lesz. És még hozzáteszi: „Nem hiúságból, hanem istenszeretetből.” — „Ha nem lehetne mindenki szent, — mondja — én sem akarnék szent lenni. De mindenki lehet, tehát én is az leszek.”

Tehát mindenki lehet szent! Mindenki élhet olyan lelki életet, mely egészen tetsző Istennek. Mindenki megteheti, hogy „Istennel van és minden kívánságát teljesíti” — felnőtt és gyermek, ártatlan és bűnös egyaránt. S meg is kell mindenkinek tenni, mert Isten akarja: ez az Ő parancsa. — „Mindenki lehet szent, mert: „Tüzet (azaz életszentséget, lángoló istenszeretetet) jöttem bocsátani a földre s mit akarok, mint hogy égjen” — idézi Krisztus szavait egy beszélgetése alkalmával.

„*Mindenkinek szentnek kell lennie*, nemcsak az ártatlan gyermeknek, hanem a rablógyilkosnak is. Csakhogy neki senki sem mondja, hogy neki is szentnek kell lennie. Pedig: „Tüzet jöttem bocsátani . . . legyetek szentek!” Az első pillanatra talán különösnek tartjuk ezt a gondolatot, azonban ha eszünkbe jutnak az Úr Jézus szavai, melyeket éppen egy rablógyilkoshoz, a jobb latorhoz intézett: „Még ma velem leszel a paradicsomban”, akkor megértjük.

Mindenki, még az értelemnek legalacsonyabb fokán álló ember is felfoghatja és követheti ezt

az elvet: „Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem.” Ezért mondja Salgó Teréz, hogy a négyeknek is ezt kell hirdetni: ezt ők is megértik s ilyen alapon ők is élhetnek lelki életet.

Ez az elv, ez a mondat a kisgyermek számára is megfelelő. Ezt a gyermekek is megértik. Kis Szent Teréz 3 éves korától semmit sem tagadott meg a jó Istentől; — mondja Salgó Teréz — de ez különös kegyelem volt. Ezt nem mindenki nyerheti el. De ha a kisgyermek figyelmét felhívják arra, hogy a jó Isten, aki mindenütt jelen van, vele is ott van s figyelmeztetik, hogy mindent úgy tegyen, ahogyan a jó Istennek kedves: ezt a kisgyermek is megérti s ha van benne jóakarát, meg is teheti. Így a gyermekek számára is széles körökben megnyílik annak a lehetősége, hogy kiskoruktól fogva semmit se tagadjanak meg a jó Istentől. Csakhogy ez nem kiváltság lesz, amire nem mindenki számíthat. Ez olyan kegyelem lesz, melyet mindenki elnyerhet s amelyet mindenkinek megad a jó Isten. S ha a gyermekvilággal megismertetjük az életszentségnek ezt az egyszerű módját, akkor lesznek gyermekszentjeink!

„Én is söpörtem zárdában mint gyermek s gondoltam: Itt a Jézuska . . . De azután elűztem e gondolatot: Ábránd! — Mert senki sem mondta: Istennel kell lenni . . .”

Azoknak sem kell kétségbe esni, akik bűnös életet folytattak. — „Nekem is voltak bűneim, — mondja Salgó Teréz — én is rossz voltam.

Azért engedte meg ezt a jó Isten, hogy mindenki lássa, hogy bűnösök is lehetnek szentek. Mindenki szent lehet, csak jóakarat kell hozzá." — Lelkiatyját külön kéri, hozza mindenkinek tudomására, hogy neki is voltak gyarlóságai, hibái, sőt tudatos bűnei. Azért akarja ezt, mert meggyőződése, hogy mások csak akkor hiszik el igazán, hogy bűnösök is lehetnek szentek, ha olyan példaképet ad nekik a jó Isten, aki szintén olyan volt, mint egy közülük. Hangsúlyozza azonban, hogy az életszentséghez jóakarat kell. „Minden jóakaratú ember lehet szent. A rosszakaratú nem; őt Isten sem teheti szentté."

Az *„egészen nyomorultak"* is lehetnek szentek. Számukra is a saját életét hozza példának. — „Nekem sok betegségem volt — mondja. — Mindenféle. Azért akarta így a jó Isten, hogy mindenki lássa, hogy a „nyavalyások" is lehetnek szentek."

Egy alkalommal kis húgának magyarázza, hogyan lehet mindenki szent. „Te például most stoppolsz — mondja; ha olyan szeretettel teszed, mint amilyennel Szent Lőrinc ment a tüzes rostélyra, szent leszel. Vagy ha ugyanilyen szeretettel „eteted a kályhát", szent vagy. Vagy ha a városba mégy és gondolsz arra, hogy a templomban az Úr Jézus vár . . . Öröktől fogva várja azt a pillanatot, hogy Vele beszéljess!" — De mit beszéljesssek Vele? — kérdi kis húga. — Én csak könyvből tudok imádkozni! — „Mondd meg Neki, hogy szereted Őt, hogy szent akarsz lenni,

de magadtól nem tudsz: segítsen! S hogy szeretettel stoppoltál, fűtöttél stb." — Hát ez ilyen egyszerű? — csodálkozik a kisleány . . .

Salgó Teréz nem szerette a szentek megszokott ábrázolását sem. „A szentet ne „szellemruhában“, hanem világi öltözetben ábrázolják. Félcipővel, rövid, nem földig érő ruhában, de hosszú, zárt ujjakkal.” Azt akarta ezzel kifejezésre juttatni, hogy a szentek is emberek. Ne gondolja senki, hogy ő nem lehet szent, mivel földön élő ember.

Nem lépett be semmiféle vallásos egyesületbe, sem kongregációba vagy harmadrendbe. Mint már láttuk, nagyon szeretett volna apáca lenni; a Gondviselés azonban úgy intézkedett, hogy mint világi éljen s mint ilyen is haljon meg. Így mindenki számára példakép lehet élete. Így a világiak sem mondhatják: könnyű volt neki szentnek lenni, mert szerzetes volt, hitbuzgalmi egyesületekbe járt stb. Ő is olyan körülmények között élt, mint akármelyik más világi, tehát amit megtehetett, azt mindenki, a világiak is megtehetik. — „Isten azért nem engedte, hogy apáca legyek, — mondja — mert meg akarta mutatni, hogy mindenki, a legnyomorultabb is szent lehet. Nem a ruha, nem is az egyesületbe vagy harmadrendbe való beiratkozás tesz szentté, hanem az élet.” — Nagyon szerette a Jézus Szíve Népkegyelmei Társaságát. Ezzel kapcsolatban mondotta egy alkalommal: „Ha Isten ilyen hivatást adott volna nekem, én is belépnék a Társaságba. Így

azonban nem teszem, mert én „mindenkié” akarok lenni.”

Méltán mondhatta: „Ezután senki sem védekezhetik azzal, hogy nem lehet szent, mert ilyen és ilyen körülmények között él, ilyen vagy olyan lelki adottságai vannak stb. Ha a legnyomorultabb megtehetette, akkor mindenki megteheti.”

„Dehát mi is történt velem? Talán csoda? Nem, én egészen nyomorult vagyok, én „mindenki” vagyok. De megpróbáltam, hogy lehet-e mindenkinek szeretni a jó Istent és vesződtem sokat, végre azután hittem, reméltem, szerettem úgy, ahogy kell.” — „A tűz mindent eléget. Én égni akarok, egészen elégni a jó Istenért. Hogyan merek ilyen merész lenni, amikor egészen nyomorult vagyok? Ezt tudom én is. Én tudom a legjobban. De a jó Isten akarja. Ő nemcsak egyesekeket akar: mindenkit! Elmegy az egy bárányért is, pedig van még neki 99. A jó Isten mindenkit szeret! És én, egy e mindenki közül, megpróbálom, lehet-e mindenkinek viszonszeretni Őt? És lehet! Már tapasztalom, mindenki számára lehetséges az istenszeretet, mert egyszerű; Ő nem kíván sokat, csak nyomorúságunkat adjuk el Neki. És mindent ad. Csak Vele vagyok mindig és nézem Őt és nézem és minden kívánságát teljesítem. Ennyi és nem több. Ez elég. Aki nem hiszi, próbálja meg. Nekem is elég. Ez minden. Ez a tudat hálával tölt el. Köszönöm, jó Istenem, hogy akartál és ezért vagyok, köszönöm, hogy Veled lehetek mindig, hogy szerethetlek . . .!”

Milyen jó a „nyomorultaknak“! — Isten ugyanis „a kiváltságosakat magához emeli, — mondja Salgó Teréz — a magamfajta nyomorultakhoz lehajol“.

Salgó Teréz annyira meg van róla győződve, hogy mindenki szent lehet, és szinte biztosra mondja, ha a jó Isten nála is gyarlóbbat talált volna, azt a másvalakit hívta volna meg életszentségre, hogy bebizonyítsa, a legnyomorultabb is szent lehet. — „Ha a jó Isten nálam is nyomorultabbat talált volna, őt választotta volna ki arra, hogy szent legyen.“

Az életszentséghez azonban jóakarát kell. Nagy jóakarát! Mindenki részéről. A „nyomorultak“ részéről is! „Az én igám édes, az én terem könnyű“ . . . — idézi Krisztus szavait. Igen? Nem látszik! — mondják az emberek. Pedig igen! Könnyű annak, aki egészen odaadja magát Istennek. De nehéz annak, aki feléből, harmadából teljesíti Isten kívánságait.

Ugyanezt a gondolatot a következő hasonlattal világítja meg: „Van kertünkben egy rózsafa, — mondja — mely évek óta csak bimbót terem. Ki fogom vágni, mert félig kinyíltott virág a jó Istennek sem kell“ . . .

„Istennel vagyok s minden kívánságát teljesítem. Megpróbáltam. Ez könnyű, egyszerű. Mindenkinek való. Az egészen nyomorultaknak is. De nem azoknak, akik nem is akarják Istent szeretni, hanem azoknak, akik akarják, csak nem tudják, hogyan.“

„Az emberek a körülményeket okolják, hogy nem lehetnek szentek. Hát talán az őrt álló katonára is azt mondja, hogy azért húzódott a meleg szobába, mert hóvihar volt? Parancs, parancs! Isten megparancsolta, hogy mindenki szent legyen: tehát . . .”

„Ha én a jó Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem, — írja jegyzeteiben — akkor szent leszek. Ő bennem, én Benne. Ő tesz, gondolkodik, cselekszik, szeret, szenved, stb., én csak hálás szeretettel simulok Hozzá és köszönöm az Ő irgalmas, leereszkedő jóságát, szeretetét. Mert Ő az egészen nyomorultat is szereti és nincs tucatember, nincs átlag. Aki akar, szent lehet. Mindenki! *Ez a mindenki útja.* A jó Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem. És merem állítani, hogy szent leszek! Igen, szent leszek, mert a jó Isten *mindenkit* szentté akar tenni. És én egy vagyok a mindenki közül. — Tűzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok, mint hogy égjen! Én is! — Legyetek tökéletesek . . . Én is, te is! — És megújítod a föld színét. Énekeljete az Úrnak mindig új éneket! Ez az új ének a „mindenki” új éneke. A jó Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem. Köszönöm, hálásan köszönöm, édes jó Istenem!”

„Aki a szentek életszentségének titkát akarja tudni, — írja — annak nyíltan megmondom és tapasztalásból mondom, a titok ez: *Legyen a jó Istennel és minden kívánságát teljesítse.* És szentek leszünk, mint ahogy én is szent

leszek. Még csak kis csodába sem kerül, egyenesen a jó Isten kívánsága ez! . . . A jó Isten ebben a sötét, töprengő lelkek éjtszakájában lelkeket keres. És szentté teszi azt, akiben ez az egy jószándék megvan, hogy Isten elég lesz egyedül, Vele lesz és kívánságait teljesíti."

A jó Isten mindenkit szentté akar tenni. Őszintén akarja, hogy mindenki szent legyen s mindenkinek megadja az életszentséghez szükséges kegyelmeket. — „A jó Isten mindenkit szeret! Mindenkit boldoggá, szentté, gazdaggá akar tenni. Elég gazdag hozzá, hogy mindenkit nagy szentté tegyen. És ezt csak egyesek tudják. A tömeg tengődik. „Szánom a sereget, — sóhajt fel az édes Údvözítő — mert kitartanak velem és éheznek.” Sokan élnek lelki életet, világiak közül, akarnak, vesződnek, mint én is; sokan zárdában élnek, akarnak és nyomorultul vesződnek, mint én is; sokan akarnak mint papok és nyomorultak ők is, a hívek is. „Szánom a sereget . . .” — „Tüzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok mást, mint hogy égjen!” Igen, égjen a szeretetben . . . Isten mindenkit akar. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradotok és terhelve vagytok és én megnyhítelek titeket.” — Egyesek megértik ezt és mennek és szentté lesznek. De a jó Istennek ez kevés: *Ő mindenkitől életszentséget kíván*, mindenkitől akarja az új éneket hallani. „Énekeljete az Úrnak mindig új éneket."

„A jó Isten nem kíván sokat, csak őszinte jóakaratot, törekvést. A többi Ő elintézi. Az Ő

dolga már, hogy mit akar belőlem látni. És én biztos vagyok benne, hogy szentet . . . mindenkiből. — „Mit akarok mást, mint hogy égjen.“ Ez a végcél. Hogy milyen eszközökkel, az szintén a jó Isten dolga . . . Pap, apáca, édesanya, leány, munkás, tanító, beteg, szegény stb., stb., a végcél egy: szentnek lenni! A jó Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem . . .”

Ezt mindenki megérti, mert mindenkinek meg kell értenie, olyan egyszerű. — „Istenem, Te elég vagy egyedül! Úgy szeretném, ha mindenki megértene, mint ahogyan az egészen nyomorult is megértette. Ha *akarja*, meg is érti mindenki! (Aki nem érti, az önző — vagy észbeli hibája van.)“

Salgó Teréz a „mindenki“ nevében lép az életszentség útjára. — „Én, az egészen nyomorult, a mindenki, a tucatember, a langyos . . . elindulok a mindenki nevében . . . Hozzád, Veled . . . Isten az Istenhez, mert én nem vagyok — „én“. Én Veled vagyok, mint ahogy az egészen nyomorultnak Veled kell lennie és minden kívánságodat teljesítenie. A Te kívánságod az enyém, Te élsz vágyaimban, sóhajomban, minden idegszálamban, szenvedésemben, Te, Istenem, Te . . . Szeretem Istent Istenben . . .”

A „mindenki“ útja ez: Istenhez menni, Vele lenni és minden kívánságát teljesíteni. — „Aki egészen nyomorult, nem lát, nem tud, ügyetlen, nem ért, mellőzik, lenézik, úgy érzi, semmire sem való, tehetetlen, langyos, stb., stb.,

de mégis őszinte szívvel akar, szeretne és talán vannak könnyes éjszakái, talán napi áldozó, akik hivatalokban végzik munkájukat, cselédek vagy gyárban, üzletben, műhelyben, aki pap, tanító, apáca, stb., stb., . . . szóval, akik egészen nyomorultak és mégis meghallották a jó Isten sóhaj-tásait, vágyait az emberek után és fülükbe cseng a megváltás, a honnan, hová, miért, minek, a halál, az elmúlás . . . és nem tudják, nem ér-tik . . . azok jöjjenek hozzám! Egészen közel! Azok legyenek velem és én magam tanítom őket, csak teljesítsék minden akaratomat, vágya-mat . . . És ez az a bűvös mondat, amely a mindent magában foglalja: „A jó Istennel va-gyok és minden kívánságát teljesítem.” És miért a hála? Ezért! Mert akit maga a jó Isten oktat, tanít, annak hálásnak kell lennie, annak az új éneke a hála. Énekeljete az Úrnak mindig — új — éneket. Az egészen nyomorultak — a hála dalát. Köszönöm, jó Istenem! — „Aki egészen nyomorult, jöjjön hozzám és senki máshoz! — És én ezt teszem. És akkor bátran merem állí-tani, hogy szent leszek. Sőt — még a tisztító-tűzet sem látom meg. Mert a jó Istennel vagyok és akkor Ő bennem, én Benne. Az én kívánsá-gom az Ővé: Isten az Istenben. Élek, de nem én, hanem Krisztus él bennem. Ő nem taszíthatja el magát saját magától!”

Salgó Teréz bizonyára megtalálja az utat az egészen nyomorultakhoz. — „Én úgy szeretem a jó Istent, mint ahogyan mindenki szerethetné. És

örülök neki, hogy egészen nyomorult vagyok. Tőlem nem fog idegenkedni senki, hisz egészen olyan vagyok, mint ők, mint mindenki. Én lennék a legszerencsétlenebb, ha valami arkangyal jelennék meg nekem, mert akkor már nem lehetnék a „mindenki”, hanem kiváltságos. És én is fogok kérni a jó Istentől mások, az egészen nyomorultak számára sokat, mert a jó Isten akarja, hogy *mindenki szent legyen, az egészen nyomorultak is*. A jó Isten saját magát hagyná cserben, ha mégsem lennék szent, holott Vele vagyok és minden kívánságát teljesítem. Tehát szeretem és Ő is szeret. Nincs kézzelfoghatóbb bizonyítékom, mint az, hogy vállalta a kereszthalált és vállalja újra meg újra minden szentmisében. Ez nem szeretet, — ez a legnagyobb szerelem — az ember iránt! Tehát szent leszek, — megmutatja a jó Isten, hogy Ő mindenkit akar, — mert az Ő nagy szerelme nem bírja azt a vádat, hogy: Miért csak egyesek tudnak szeretni Téged, mikor látod, én is, mi is, ők is szeretni akarnak? Csakhogy mi egészen nyomorultak vagyunk és nem tudjuk a módját, nem értünk semmihez. Jó Istenem, mit akarsz az egészen nyomorultakkal kezdeni? — És Ő lehajol ahhoz, aki az egészen nyomorultak nevében jött Hozzá (nálam nyomorultabbat már nem talált), — és fülébe súgja: Szentet akarok az egészen nyomorultból is! És megmondja a módját: „Aki egészen nyomorult, jöjjön hozzám. Egészen hozzám és senki máshoz.” — Más nem

szükséges, ez elég. A jó Istennel vagyok és minden kívánságát teljesítem. Ez elég! És akkor már Rá bízom, mit akar látni belőlem, az Ő dolga már. Én teszem azt, amit mond . . .

És szent leszek . . . és hódítok, mint Kis Teréz . . . sokakat . . . kik egészen nyomorultak szintén . . . Ő az én kívánságomat is teljesíteni fogja . . . ha egészen nyomorult voltam is . . . de megtértem Hozzá . . . de . . . az Ő arca az enyém lett, az Ő gondolatai az én gondolataim . . . és így Ő győz bennem . . . Mert Ő a nyomorultban is győzhet és annál nagyobb a dicsősége, minél nyomorultabb az, akiben győz!

És szentek leszünk, nemcsak én — hanem te is, ő is, mi is, ők is, *mindenki*. Ez a *mindenki* útja! És nincs tucatember, nincs átlag, nincs langyos; a jó Isten mindenkit szeret — szerelemmel, aki Rá bízta magát és lesznek sokan névtelen és egyéb szentek, akik mind a jó Isten irgalmát és a hála dalát fogják örökké énekelni! És teljesülni fog a jó Isten kívánsága: „Tüzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok mást, mint hogy égjen! (Isten iránt való szerelemben . . .)”

VII. FEJEZET

MINDENKIÉRT ÁLDOZAT ÉS MINDENKINEK PÉLDAKÉPE

Kettős hivatása van Salgó Teréznek: hogy *áldozat* legyen a papokért és az egészen nyomorultakért s hogy *példakép* legyen mindenki számára.

„Hivatásom a társmegváltói hivatás — mondja. — Krisztussal lelkeket kell mentenem. Még sokat kell szenvednem . . .” S hozzáteszi: „Jézus az Olajfák hegyén vért verítékezve minden társmegváltóra gondolt.”

Gyakran hangsúlyozza, milyen sok függ a papoktól. Idézi Krisztus szavait: „Megverem a pásztort és elszélednek a juhok.”

Elsősorban életszentséget kér a papok számára a jó Istentől. Szépen rávilágít erre az igazságra az az ima, melyet maga állított össze s a lelkipásztorokért szokott imádkozni.

„Jézus eucharisztikus Szíve, az Oltáriszentségben a papi szív mintaképe, mely irántunk való szeretettől lángolsz, hevítsd lelkiatyám szívét az Irántad való szeretetben.

Jézusom, add, hogy a Te szent Szíved

szeretetével tudjon Téged szeretni és a lelkeket Hozzád vonzani.

Jézusom, add, hogy lelkiatyám szent legyen, hogy így mi is, kik hozzá tartozunk, szentek legyünk.

Jézusom, kérlek, teljesítsd az ő szándékait, hiszen a Te szándékaid azok.

Jézusom, kérlek, add meg neki azt a kegyelmet is, amit most kér Tőled és amire leginkább szüksége van most.

Aldd meg őt, édes Jézusom, minden percben, minden munkájában, melyet a Te fokozottabb szeretetédért, a lelkekért vállal. S végül add, hogy a Te szereteted eméssze fel egész életét — s mint ahogy Te értünk, a lelkekért — úgy ő is Irántad való szeretetből a lelkekért haljon meg. És add, hogy én is, ki hozzá tartozom, egyszer a Te és az ő öröme lehessenek."

A következő szavakkal juttatja kifejezésre, hogy a nyomorultakért is áldozat akar lenni. — „Az éjjel lázam volt. Felébredtem rá. Fájt. De gondoltam: hadd szenvedjen bennem az Úr Jézus, hiszen zárdába léptemkor — körülbelül 18 éves koromban — áldozatnak ajánlottam fel magam s felajánlásomat nem vontam vissza. Áldozatnak a közömbösökért és azokért, akik nyomorultak, az ő bűneikért, a „mindennapi” bűnökért, amiket ők, a legnyomorultabbak követnek el. S hogy szentek lehessenek!”

Salgó Teréz azok számára példakép, akik akarnak az életszentség útján járni, de akik nem

hiváltságosak, akiknek semmi sem sikerül. Ezt az elgondolást a fentiek során már több idézetel alátámasztottuk.

Ezzel kapcsolatban — a két Szent Terézre gondolva — kedvesen jegyzi meg: „Van Nagy szeráfi Szent Teréz, aki a magasságokban szárnyaló szeráf; követik a nagyok. Van Kis Szent Teréz; ő egészen kicsiny, ártatlan, a kicsinyek követik. És van egy „egészen nyomorult” Teréz, aki olyan, mint mindenki, úgy szeret, mint mindenki szerethetne: követheti mindenki.” Valóban, ez az ő hivatása: olyan, mint mindenki, úgy szereti Istent, mint mindenki szerethetné; tehát követheti őt mindenki!

Több alkalommal említi beszélgetéseiben s írja jegyzeteiben, hogy ő is hódítani akar, mint Kis Teréz; hódítani — a nyomorultak közt.

Mint már mondtuk, a bűnösöknek sem kell kétségbe esni; ők is lehetnek szentek. Egy alkalommal Salgó Teréz azt mondotta: „A bánattól halok meg.” A kérdő tekintetre így folytatta: „Olyan rossz voltam . . .” De hiszen végeredményben mindig kereste az Istent, mindig akarta Őt szeretni — hangzott a válasz. — „Ez nem az én érdemem” — felelte. „De a sok bűn! Nem egyszer, sem kétszer, hanem igen sokszor megbántottam a jó Istent.” De arra a megjegyzésre, hogy így azok is követhetik életét, akik szintén megbántották az Istent, azonban akarják Őt szeretni, szeme felcsillant, később halkán

hozzátette: „Engem ne kövessenek: Krisztust kövessék. Kövessék Őt úgy, amint én követtem.”

„Az embereket meg kell tanítani, hogyan lehetnek szentek. Istennel legyenek és minden kívánságát teljesítsék. Ha ezt teszik, sok szent lesz: szerzetesek, papok, apácák, férfiak, nők, gyermekek. (Gyermekszentünk még úgy sincs, akkor majd lesz!)” „Ne engem kövessenek, — mondja ismét — hanem a jó Istent. Én is Őt követem.”

Salgó Teréz hivatása tehát az, hogy az élet-áldozatából fakadó kegyelem erejével *s példája nyomán mindenki szent lehessen*, akiben jóakarat és áldozatkészség van. Földi életében nem egyszer kérte, imádkozzanak érte, hogy élet-hívását hiánytalanul betölthesse. Bizonyára hiánytalanul fogja betölteni hivatását az égben is.

VIII. FEJEZET

MINDENKINEK SÉGIT

Közbenjárásának hathatós volta már a földön érezhető volt. Összes imáit és jócselekedeteit — egész életét — lelkiatyja szándékára engedte át. Ennek alapján nem egyszer előfordult, hogy lelkiatyja Salgó Teréz érdemeiből egy-egy napot olyan valakiért ajánlott fel, aki súlyos nehézségekkel küzdött. S a küzdelem, illetve a nehézség, mely az illetőt hosszú időn keresztül kísérte és semmiképen sem akart megszűnni, azonnal elmúlt, mikor azt a napot erre a szándéokra felajánlották. Ha tehát már a földön ilyen hathatós volt Salgó Teréz közbenjárása a jó Istennél, mennyivel inkább bízhatunk benne, hogy odaát is meghallgatja kérését az Isten.

Salgó Teréznek minden vágya az volt, hogy mindenki szent legyen. Nagyon tudatában volt annak, hogy a jó Isten nélkül semmit sem tehet. Helyesebben: mindent csak a jó Isten tehet, ő csak közbenjárhat a jó Istennél. A sok és hosszú szóbeli imát nem szerette, mivel természete sokkal inkább az elmélyülésre, elmélkedésre volt beállítva; azonban áldozatkészsége, jóakarata határtalan volt. Ezekből a tényekből érthetjük meg szavait

arra vonatkozóan, hogy mit kérjenek tőle és milyen formában forduljanak hozzá segítségért, ha már az égben lesz. Kizárólag vagy legalábbis elsősorban életszentséget kérjenek. S ezt se közvetlen tőle, hanem a jó Istentől. Tőle csak azt kérjék, hogy járjon közben a jó Istennél. S a kérés meghallgatása nem a sok imádságtól, hanem az őszinte jóakarattól és áldozatkészségtől függ. Idézzük erre vonatkozólag egy-két mondását. „Nem azokat segítem, akik kilencedeket végeznek. Hozzám ne tartsanak kilencedeket! *Aki a jó Istennel lesz és minden kívánságát teljesíti, azt segítem.* Egy pillanat alatt is! Már akkor is, hacsak komolyan elhatározza ezt. S először is abban segítem, hogy *tudjon Istennel lenni s minden kívánságát teljesíteni!* De akkor más egyebet is elnyer, amit kér. Nem én segítem, nem én teljesítem kérését, tehát ne tőlem kérjék, amit akarnak; engem csak arra kérjenek, hogy *szóljak érdekükben a jó Istennek vagy a Szűzanyának.* Tőlük kérjék, amit akarnak. Tőlem csak azt kérjék, hogy közbenjárjak értük.”

Arra a kérdésre, vajjon segít-e a nyomorultaknak, ha már az égben lesz, kedvesen bólintott s azt válaszolta: „Nem én, hanem a jó Isten. Én csak kérem Őt erre.” — „*Nem kell kilenced,* — mondja — Isten mindenkét meghallgat, aki Vele lesz és minden kívánságát teljesíti. Ezt mind Ő teszi. Én álmodni sem mertem volna Róla. Ez az Ő dolga.” — „Nem kell

kilenced, *csak Istent kell szeretni*, minden kívánságát teljesíteni s a beteg azonnal meggyógyul..”

Ugyancsak ő mondotta: „Aki azt kéri a jó Istentől, hogy Vele lehessen és minden kívánságát teljesíthesse, annak számára kiimádkozom ezt a kegyelmet. De ezenfelül más kérését is teljesítem, ha nem ellenkezik a jó Isten akaratával. Nem kell kilenced, csak őszinte jóakarat kell s az illető azonnal elnyeri ezt a kegyelmet — s más egyebet is, amit kér . . .” — „Ha meghaltam, — mondta — átölelem a jó Istent és azt kérem Tőle, hogy mindenki tudjon Ővele lenni és minden kívánságát teljesíteni; mindenki, aki igazán akarja ezt, akiben megvan a komoly jóakarat.”

Egy alkalommal a szentek közbenjárásáról beszélgetett s kifejezésre juttatta, milyen helytelen dolog, hogy egyesek úgy kérik a szentek közbenjárását, mintha tőlük függne a kérés teljesülése, nem pedig a jó Istentől. Szinte a szenteket állítják Isten helyébe! — „Szegény N. — mondotta; — egyesek számára ő minden, Isten pedig semmi. Én nem így gondolom. Ha szentképeket festek, a szent mögött mindig ott van az Isten. Ez azt jelenti, hogy az Ő erejéből történik minden.”

„Kisgyermek koromban — meséli kedvesen — néha egymásután 50-szer is kinyitottam az ajtót meg becsuktam. (S a mamának rá kellett mondania, hogy jól van.) — Ha az égbe jutok, megölelem a jó Istent s megkérem Őt, adja meg mindenkinek a kegyelmet, hogy szent legyen;

mindenkinek, aki komolyan akarja a jó Isten minden kívánságát teljesíteni. S ő meg is hallgatja kérésemet. S akkor *állandóan nyitogatom a mennyország kapuját . . .* Itt a földön betegségem miatt mindig pihenek, soha nem dolgozom. Odaát a mennyországban *a világ végéig nem fogok pihenni, állandóan dolgozom.*“

„Én nem akarok önző lenni — írja jegyzeteiben. Amikor azt mondom: Istenem, add meg nekem ezt a kegyelmet, nemcsak magamra értem, hanem mindenkire, aki szintén vágyódik erre; mindenki számára kérem, aki a kegyelem folytán az Egyházhoz tartozik. Én mindenki számára kérem azt, amit magamnak szeretnék. Hogy mindenki szent legyen és így teljesüljön a jó Isten vágya: „Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok is tökéletes.”

Arra a kérdésre: Hogyan juthat el egy valaki milliókhoz, — azt válaszolta: „A kegyelem teszi . . .”

Az imameghallgatások közül, melyekről eddig tudomásunk van, csupán egyet közlünk s azért éppen ezt, mert benne megtalálunk mindent, amiről úgy gondoljuk, hogy szükséges a kérés teljesüléséhez. Legyen a kérés tárgya — mint az alábbi szöveg mutatja — az életszentséghez szükséges kegyelem. S aki ezt kéri, legyen meg benne az áldozatos jóakarat. Nincs szükség sok szóbeli imára, úgynevezett kilencedre. Végül a kérést ne Salgó Terézhez, hanem a jó Istenhez intézzék;

őt csak arra kérik, hogy járjon közben a jó Istennél.

„Hogy a „nyomorultakat” hogyan segíti Salgó Teréz, arról én tanúskodhatom és tanúskodom is. Bűnös, állandóan botló ember voltam és vagyok. Különösképen soha senkit sem kértem, hogy bármiben is segítsen, pedig súlyos betegségekben többször megtehettem volna. De nem tettem. Mikor Salgó Teréz életéről hallottam, megdöbbenett egyszerű, de mégis mély gondolkodása. Láttam egyszerű életét, gondolkodását és nagy akarását, törekvését, hogy Istent minél jobban szerethesse. Ezt el is érte. És arra a gondolatra jutottam, hogy hisz ezt én is megtehetném.

Ő volt az első, — személyesen nem ismertem — kit halála után arra kértem, hogy segítsen nekem, hogy én is nagyon szerethessem a jó Istent. Próbáltam már többször, de nem nagyon sikerült; rossz szokásaimtól nem tudtam megválni. Hiába volt minden, szerettem volna jó lenni, de mindig akkor vettem észre hibámat, mikor már elkövettem. Nyomorult voltam . . . Így a magam erejéből nem nagyon haladtam előre. Hisz ki ne akarna jó, jobb lenni? És ő segített . . . Hogyan? Napi munkám közben napról-napra mindig többször és többször jutott eszembe a jó Isten és mikor hibáztam volna, eszembe jutott, hogy a jó Isten itt van és nem tettem. Máskor erre képtelen voltam!

Még nekem is hihetetlennek látszik, hogy

ez lehetséges, de így van! Én, aki olyan közömbös, kapkodó, felületes voltam, — a kisebb hibák (megszólás, dicsekvés stb.) állandóan kísérték — látom, hogy a jó Isten segítségével — *magamtól erre sohasem lettem volna képes* — mint lesznek kevesebbek gyarlóságaim és tudom, hiszem, hogy jobban szeretem már a jó Istent, mint eddig és Őerte a betegséget is sokkal szívesebben viselem, úgyszintén az étellel járó kellemetlenségeket is.

Ezt mind megadta a jó Isten, de nem nekem, hanem Salgó Teréznek, az ő kérésére, mert egyetlen vágya és kívánsága, hogy mindenki szeresse a jó Istent. Én nem Salgó Terézt kértem, hogy a jó Istent nagyon szerethessem és hogy hibáimból kivetkőzhessem, — ezt ő sem teheti meg — hanem magát a jó Istent. Salgó Terézt csak arra kértem, hogy kérésemet tolmácsolja, segítsen, hogy az ő példájára eredményt érjek el. Ez sikerült, mert érzem, látom és tudom, hogy ami előttem lehetetlenség volt, az kezd valóra válni és nagyon boldog vagyok, a jó Istennek és Salgó Teréznek pedig örökké hálás leszek, mert erre én magamtól sohasem lettem volna képes! Székesfehérvár, 1944 szept. D. G."

Könyörgés

(Kizárólag magánhasználatra.)

Istenem, Te azt akarod, hogy mindenki eljusson az életszentség tökéletességére. „Legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.” Ez a Te parancsod és egyben leghőbb vágyad. „Tűzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok mást, mint hogy felgyulladjon.”

Kérlek, adj szolgálódban, Terézben az életszentség számára példaképet, amelyet *mindenki* követhet.

Add, hogy az ő példájára s közbenjárására én is „Istennel lehessek és minden kívánságát teljesíthessem”.

Add meg ezenfelül azt a kegyelmet, amelyet az ő közbenjárására kérek Tőled . . .

*

Aki Salgó Teréz közbenjárására Imameghallgatást nyer, szíveskedjék azt „Urak Mária Kongregációja, Székesfehérvár, Megyeház-u. 7.” címmel közölni.

TARTALOM

Bevezetés	3
I. fejezet. Külső életkörülmények . . .	5
II. fejezet. Jellembeli és lelki adottságok .	8
III. fejezet. Keresi Istent	13
IV. fejezet. Megtalálja Istent	17
V. fejezet. Nem jóleső érzelmek miatt szereti Istent	37
VI. Ilyen lelki életet mindenki élhet. . .	40
VII. fejezet. Mindenkiért áldozat és mindenki- nek példaképe	53
VIII. fejezet. Mindenkinék segít	57

